

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПРАВУ НА БЕСПЛАТНЕ АКЦИЈЕ И НОВЧАНУ НАКНАДУ КОЈУ ГРАЂАНИ ОСТВАРУЈУ У ПОСТУПКУ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ

Члан 1.

У Закону о праву на бесплатне акције и новчану накнаду коју грађани остварују у поступку приватизације („Службени гласник РС”, бр. 123/07 и 30/10), у члану 1. став 1. речи: „који се води у складу са Законом о приватизацији („Службени гласник РС”, бр. 38/01, 18/03 и 45/05)” бришу се.

Члан 2.

У члану 10в став 2. тачка 1) мења се и гласи:

„1) акција и удела субјеката приватизације пренетих на Фонд у складу са прописима којима се уређује приватизација.”

У тачки 2) речи: „15% капитала исказаног у акцијама” замењују се речју: „капитала”.

Члан 3.

У члану 10д после става 1. додају се нови ст. 2, 3. и 4. који гласе:

„Агенција заступа Фонд у поступку пред судовима и другим државним органима и врши друге послове у складу са законом и актима Фонда.

Агенција користи право гласа по основу акција, односно удела у власништву Фонда у складу са законом.

Агенција по основу акција, односно удела у власништву Фонда, може да користи право несагласног акционара, у складу са законом којим се уређује правни положај привредних друштава.”

Члан 4.

У члану 10ђ став 8. тачка 4) мења се и гласи:

„4) доноси одлуку о продаји акција ван тржишта хартија од вредности методом јавног прикупљања понуда са јавним надметањем и прихватом понуде за преузимање, осим у случају када се продаја спроводи у складу са одребама закона којим се уређује приватизација;”

Тачка 6) мења се и гласи: „усваја шестомесечни извештај о пословању Фонда и годишњи финансијски извештај Фонда”.

У тачки 8) после речи: „словник о свом раду” додају се запета и речи: „правила пословања за обављање послова у име и за рачун Фонда и друге акте значајне за рад Фонда.”

Члан 5.

У члану 10е став 2. тачка 3) брише се.

Члан 6.

У члану 11. после заграде додају се запета и речи: „односно пренетих Фонду.”

Члан 7.

Члан 12. мења се и гласи:

„Члан 12.

Агенција продаје акције односно уделе из члана 10в овог закона који су пренети Фонду, у складу са Програмом Фонда.

Акције из става 1. овог члана продају се на тржишту хартија од вредности у складу са одредбама закона којим се уређује тржиште хартија од вредности.

Акције Фонда могу се продавати и ван тржишта хартија од вредности методом јавног прикупљања понуда са јавним надметањем у складу са прописима којима се уређује приватизација и прихватам понуде за преузимање у складу са законом којим се уређује преузимање акционарских друштава, као и коришћењем института за продају акција, односно удела у складу са законом којим се уређује правни положај привредних друштава.

Истовремено са понудом за продају акција/удела методом јавног прикупљања понуда са јавним надметањем, могу се нудити на продају и акције/удели појединачних акционара/уделичара правног лица чије се акције/удели нуде на продају, ради продаје већинског пакета акција/удела.

Агенција је дужна да у поступку продаје акција поштује принципе јавности и недискриминације.

Влада ближе уређује поступак и начин продаје удела и акција у акционарским друштвима чије акције нису укључене у трговање на регулисаном тржишту, односно мултилатералној трговачкој платформи у смислу закона којим се уређује тржиште капитала, у власништву Фонда, као и у власништву Фонда за развој Републике Србије и Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање када се продају заједно са акцијама односно уделима Фонда.”

Члан 8.

Назив члана и члан 14. мењају се и гласе:

„Услови претварања јавних акционарских друштава у акционарска друштва чије акције нису укључене у трговање на регулисаном тржишту, односно мултилатералној трговачкој платформи у смислу закона којим се уређује тржиште капитала и промена правне форме акционарског друштва у друштво са ограниченом одговорношћу

Члан 14.

Јавно акционарско друштво не може променити правну форму у друштво с ограниченом одговорношћу нити јавно акционарско друштво може повући једну или више класа акција са регулисаног тржишта, односно мултилатералне трговачке платформе у смислу закона којим се уређује тржиште капитала, до испуњења једног од следећих услова:

1) окончања поступка продаје свих акција тог друштва у складу са овим законом;

2) окончања поступка исплате Фонда у случају да је Агенција у обављању послова у име и за рачун Фонда користила право несагласног акционара.”

Члан 9.

У члану 15. став 2. брише се.

Досадашњи став 3, постаје став 2.

Члан 10.

У члану 19а став 3. брише се.

Члан 11.

У члану 19в ст. 1. и 2. бришу се.

У ставу 3. који постаје став 1, после речи: „за прву продају бесплатних акција”, реч: „Фонда” брише се.

У ставу 4. који постаје став 2, речи: „из става 3.” замењују се речима: „ из става 1.”

У ставу 5. који постаје став 3, после речи: „прву продају акција” реч: „Фонда” брише се.

Члан 12.

Члан 19г брише се.

Члан 13.

Ступањем на снагу овог закона Фонд наставља са радом у форми акционарског друштва чијим акцијама се не тргује на регулисаном тржишту хартија од вредности и на пословање Фонда сходно се примењују прописи којима се уређује правни положај привредних друштава.

Члан 14.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Уредба о поступку и начину продаје акција и удела у власништву Акционарског фонда методом јавне аукције („Службени гласник РС”, број 72/10).

Члан 15.

Трошкови брокерских услуга падају на терет буџета Републике Србије за бесплатне акције чију прву продају носилац права изврши до 31. децембра 2016. године.

Члан 16.

Београдска берза не обрачунава и не наплаћује накнаду за прву продају бесплатних акција која се изврши до 31. децембра 2016. године.

Централни регистар не обрачунава и не наплаћује накнаду за салдирање прве продаје бесплатних акција која се изврши до 31. децембра 2016. године.

Члан 17.

Оснивач Јавног предузећа „Електропривреда Србије” Београд дужан је да обезбеди да ово предузеће промени правну форму и свој основни капитал искаже у акцијама одређене номиналне вредности на основу кориговане књиговодствене вредности капитала до 31. децембра 2016. године.

Члан 18.

Подзаконски акт за спровођење овог закона донеће се у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 19.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у одредби члана 97. тачка 6. и 7. Устава Републике Србије, према којој Република Србија уређује и обезбеђује, поред осталог, систем обављања појединих привредних и других делатности и својинске односе.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Акционарски фонд основан је Законом о изменама и допунама Закона о праву на бесплатне акције и новчану накнаду коју грађани остварују у поступку приватизације („Службени гласник РС”, број 30/10), који је ступио на снагу 15. маја 2010. године (у даљем тексту: Закон). Током три и по године постојања и рада Акционарског фонда, уочено је да нека решења треба унапредити, а услед промена неких од системских закона, постоји и потреба усаглашавања одредаба. Основно питање је правна форма у којој послује Акционарски фонд (у даљем тексту: Фонд). Садашњим законом је предвиђено да се Фонд оснива као затворено акционарско друштво, док из одредби закона произилази да ће касније (није прецизиран рок) променити правну форму у отворено акционарско друштво, односно да ће се акцијама Акционарског фонда трговати на тржишту хартија од вредности. Како је за промену правне форме у Агенцији за привредне регистре потребна измена оснивачког акта привредног друштва, што је у случају Акционарског фонда Закон, а у протеклом периоду није било измена и допуна Закона па самим тим није ни дошло до промене правне форме Фонда. У међувремену је донет и нови Закон о привредним друштвима, којим су утврђени нови облици организовања привредних друштава, као и рокови у којима су друштва дужна да се усагласе са одредбама новог закона. Акционарски фонд и даље није усклађен са Законом о привредним друштвима, јер се чека измена Закона као оснивачког акта. Узимајући у обзир време доношења Закона, последице економске кризе на пословање привредних друштава, као и ефекте кризе на трговање на организованом тржишту хартија од вредности, дошло се до закључка да је првобитна намера законодавца да Фонд прерасте у отворено акционарско друштво изгубила смисао, односно да би Акционарски фонд требало да настави да послује као акционарско друштво чијим акцијама се не тргује на организованом тржишту хартија од вредности, односно да се одустане од првобитне идеје да се акцијама Фонда тргује на берзи. Наиме, првобитна идеја је била да се грађанима омогући да тргују акцијама Фонда уколико не желе да чекају коначну исплату новца који Фонд прикупља продајом своје имовине. Како је од доношења закона 2010. године прошло скоро четири године, а имајући у виду да грађанима и даље није омогућено да тргују бесплатним акцијама Фонда као и горе наведене узроке, трговање акцијама не би донело очекиване ефекте. Стога је предлог да Фонд настави да ради као нејавно акционарско друштво, а да се новчана средства која се прикупе продајом имовине Фонда исплате грађанима на текуће рачуне (као што је већ рађено у јануару 2010. године), уз истовремено поништавање одређеног броја акција које би на тај начин биле „откупљене“ од грађана и смањење основног капитала Фонда. На тај начин би се остварио основни циљ да грађани добију новчана средства (највећи број носилаца права на бесплатне акције од скоро пет милиона грађана који су стекли то право није заинтересован да постане активан акционар и берзански експерт већ су претежно заинтересовани да добију новчану накнаду и на тај начин исцрпи своје право на бесплатне акције). Приликом разматрања решења о измени концепта исплате

акција грађанима из Акционарског фонда, узети су у обзир крајњи циљ као и модели за остварење тог циља. Наиме, Закон о праву на бесплатне акције и новчану накнаду донет је са идејом да највећи број грађана, који нису остварили право на бесплатне акције у поступку приватизације као запослени или бивши запослени у субјектима приватизације, остваре право на бесплатне акције 6 великих државних фирми, као и новчану накнаду од продаје дела капитала субјектата приватизације који су били приватизовани методом јавног тендера. Како би се увећала имовина од чије продаје би се прикупила средства за исплату новчане накнаде, изменама закона из 2010. године основан је Акционарски фонд у чију имовину је пренет значајан капитал изражен у акцијама и уделима. На основу имовине која му је пренета, Акционарски фонд је издао акције које је без накнаде пренео свим грађанима који су стекли статус носиоца права у складу са законом. Сваки грађанин је добио по 7 акција Акционарског фонда, номиналне вредности од 550 динара, односно акције у номиналној вредности од 3.850 динара. Први модел исплате новчане накнаде грађанима је предвиђао да се акције Акционарског фонда укључе на тржиште хартија од вредности, како би се омогућило грађанима који то желе да пре уновчавања имовине Фонда и обезбеђивања средстава за исплату новчане накнаде, продају своје акције на тржишту и тиме убрзају остваривање свог права на новчану накнаду. Они који то не би желели, сачекали би да се уновчи имовина Фонда након чега би добили новчану накнаду. Међутим, како због законских препрека у протекле четири године трговање акцијама није омогућено, поставља се питање оправданости задржавања истог модела. Поред тога, треба узети у обзир и трошкове који би настали коришћењем првог модела јер би се одређен износ средстава Акционарског фонда морао искористити за плаћање разних провизија (брокер, корпоративни агент, израда проспекта, провизија Београдске берзе, трошкови оглашавања, трошкови јавне кампање...), а и сама држава би имала одређене трошкове јер је законом предвиђено да држава сноси трошкове прве продаје бесплатних акција (провизија брокера за испостављање налога од 1-3% вредности трансакције, провизије Београдске берзе од 0,09-0,1% вредности трансакције и провизије Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности у износу од 0,1% вредности трансакције). Даље, поставља се и питање да ли би било тражње на тржишту за хартијама Акционарског фонда. Наиме, атрактивност акција Фонда могла би да се оствари евентуалним уносом нове имовине која би им потенцијално увећала вредност. Међутим, због економске кризе, све тежих услова пословања и последично лоших пословних резултата, друштва у којима Фонд има учешће у капиталу послују све лошије и самим тим вредност њихових акција пада, а велики број друштва одлази у стечај, тако да је портфељ Акционарског фонда све мање атрактиван. Уколико би и било тражње за овима акцијама на тржишту, велика је вероватноћа да би та тражња била искључиво спекулативног карактера, да би вредност акција значајно пала, а ризик био у потпуности пренет на грађане, који нису превише едуковани за берзанско пословање. Поред тога, и сам поступак откупа сопствених акција од грађана би представљао захтеван подухват у смислу да би близу пет милиона грађана морало да се физички јави брокеру ради давања налога за продају акција у поступку стицања сопствених акција Фонда, а настали би и трошкови које би сносили било сами грађани било држава. Имајући у виду све наведено, у Предлогу закона о изменама и допунама Закона о праву на бесплатне акције и новчану накнаду коју грађани остварују у поступку приватизације, предложен је другачији модел остваривања права на новчану накнаду. Наиме, ради поједностављења процедуре, али и економичности поступка, предлаже се одустајање од првог модела са трговањем акцијама на берзи и наставак пословања Фонда у форми нејавног акционарског друштва. Фонд наставља са уновчавањем своје имовине, а новчану накнаду исплаћује директно носиоцима

права на текуће рачуне које Агенција за приватизацију има у својој евиденцији. Поред тога што ће се на овај начин остварити уштеде избегавањем свих трошкова који би настали применом првог модела, исплата новчане накнаде директно на рачуне грађана је комфорнија за саме грађане јер не подразумева никакво ангажовање с њихове стране. Испуњава се и начело равноправности јер би свим грађанима у истом тренутку био исплаћен исти износ средстава. Такође, ризик остваривања задатог циља и обезбеђење износа новчане накнаде је на држави, а не на самим грађанима. С тим у вези, предложене су измене или брисање свих одредаба закона која се односе на укључивање акција Фонда на тржиште хартија од вредности, а у прелазним одредбама је дефинисано да Фонд наставља да послује као акционарско друштво чијим акцијама се не тргује на организованом тржишту хартија од вредности.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Уз члан 1. Предлога закона

У Закону о праву на бесплатне акције и новчану накнаду коју грађани остварују у поступку приватизације („Службени гласник РС”, бр. 123/07 и 30/10) у члану 1. интервенише се у смислу да се брише позивање на Закон о приватизацији чије је важење престало ступањем на снагу Закона о приватизацији („Службени гласник РС”, број 83/14).

Уз члан 2. Предлога закона

10в интервенише се у делу којим се уређује повећање имовине Фонда, тако да се имовина Фонда повећава уносом акција и удела субјеката приватизације пренетих на Фонд у складу са прописима којима се уређује приватизација, капитала јавних комуналних предузећа која буду приватизована у складу са прописима којима се уређује приватизација и дивиденде по основу акција, односно расподељене добити по основу удела, у власништву Фонда.

Уз члан 3. Предлога закона

У члану 10д се додатно прецизирају неки од послова које Агенција обавља у име и за рачун Фонда – послови заступања и остваривање права гласа по основу акција у власништву Фонда и коришћење права несагласног акционара.

Уз члан 4. Предлога закона

У члану 10ђ се прецизирају надлежности Савета Фонда и врши усклађивање са чланом 18. став 3. Закона о Агенцији за приватизацију, који прописује да Влада доставља полугодишњи извештај о пословању Фонда Народној скупштини.

Уз члан 5. Предлога закона

Чланом 5. Предлога закона се интервенише у члану 10е у смислу да се програмом Фонда уређује динамика и обим продаје акција односно удела; усклађивање динамике продаје акција односно удела са планираним приходима Фонда; и друга питања од значаја за делатност Фонда, али се из наведене одредбе брише вођење јавне кампање и промоције продаје акција које издаје Фонд, а све у складу са изменом концепта предложеног Предлогом закона, сходно коме Акционарски фонд послује као акционарско друштво чијим акцијама се не тргује на организованом тржишту хартија од вредности.

Уз члан 6. Предлога закона

Чланом 6. Предлога закона допуњује се одредба члана 11, тако да носилац права остварује право на новчану накнаду из средстава која се остваре продајом акција односно удела евидентираних у Приватизационом регистру, односно пренетих Фонду.

Уз члан 7. Предлога закона

У члану 12. врши се усклађивање одредаба о методима продаје са новим Законом о приватизацији. С тим у вези, бришу се одредбе које су се односила на продају методом јавног тендера и јавне аукције, а уводи као метод јавно прикупљање понуда са јавним надметањем. Такође, уводи се могућност да се акције Фонда продају и прихватањем понуде за стицање сопствених акција, што до сада није био случај. Усклађује се и овлашћење Влади за доношење подзаконског акта којим ће ближе бити уређен нови метод продаје акција и удела.

Уз члан 8. Предлога закона

Члан 14. је измењен како би се решила неусаглашеност законских прописа. Наиме, досадашњим чланом 14. је прописано да отворена (јавна) акционарска друштва не могу да мењају правну форму до продаје акција у власништву Акционарског фонда. Ова одредба је до сада постојала јер је основни метод продаје акција била продаја на берзи те се на овај начин спречавало да друштва повуку акције са тржишта берзе и на тај начин отежају продају. Међутим, последњих година, услед пада индекса Београдске берзе, продаја акција на берзи процентуално учествује све мање у укупној продаји имовине Фонда, а све више се користе алтернативни методи продаје који омогућавају остваривање једног од основног циља Фонда, а то је максимизирање прихода од продаје. С друге стране, члан 474. Закона о привредним друштвима омогућава акционарима да буду несагласни са одлукама скупштине акционара које се односе на промену правне форме и повлачењу акција са неког од тржишта Београдске берзе. Међутим, чланом 116 Закона о Агенцији за приватизацију је дефинисано у којим случајевима Агенција користи право гласа по основу акција у власништву Фонда, а ти случајеви не обухватају промену правне форме и повлачење акција с тржишта. Имајући у виду све наведено, нови члан 14. оставља исту рестриктивну норму, али предвиђа могућност да Агенција користи право гласа када се доноси одлука о промени правне форме и повлачењу акција са тржишта и користи право несагласног акционара, чиме се омогућава испуњење једног од циљева Фонда, односно продаја акција по најповољнијим условима (највећа од тржишне, процењене или књиговодствене вредности акција).

Уз члан 9. Предлога закона

Чланом 9. Предлога закона интервенише се у члану 15, у смислу да се брише одредба којом је било прописано да Централни регистар врши обрачун дивиденде за акционарска друштва чије су акције евидентирани у Фонду, са циљем усаглашавања наведене одредбе са прописима којима се уређује рад Централног регистра.

Уз члан 10. Предлога закона

Чланом 10. Предлога закона интервенише се у члану 19а, у смислу да се брише одредба којом је било прописано да поједини акционар као ни привредно друштво у којем се тај акционар сматра контролним чланом или контролним акционаром, у смислу закона којим се уређују привредна друштва, не може имати више од 10% акција Фонда. Наведено из разлога што се новим концептом не предвиђа трговање акцијама на организованом тржишту, па не може ни да дође до концентрације власништва.

Уз члан 11. и 12. Предлога закона

Чланом 11. интервенише се у члану 19в а чланом 12. Предлога закона предвиђа се брисање одредаба члана 19г. Наведено са циљем усаглашавања са изменом концепта предложеног овим законом, сходно коме Акционарски фонд послује као акционарско друштво чијим акцијама се не тргује на организованом тржишту хартија од вредности.

Уз члан 13. Предлога закона

Наведеном одредбом прописује се да ступањем на снагу овог закона Фонд наставља са радом у форми акционарског друштва чијим акцијама се не тргује на организованом тржишту хартија од вредности, као и да се на пословање Фонда сходно се примењују прописи којима се уређује положај привредних друштава.

Уз члан 14. Предлога закона

Наведеном одредбом прописује се да ступањем на снагу овог закона престаје да важи Уредба о поступку и начину продаје акција и удела у власништву Акционарског фонда методом јавне аукције („Службени гласник РС”, број 72/10), а све са циљем усаглашавања са Законом о приватизацији, који више не прописује јавну аукцију као метод продаје.

Уз чл. 15. и 16. Предлога закона

Наведеним одредбама прописује се да трошкови брокерских услуга из члана 21. став 1. закона падају на терет буџета Републике Србије за бесплатне акције чију прву продају носилац права изврши до 31. децембра 2016. године. Такође, наведеним одредбама прописује се да Београдска берза неће обрачунавати и наплаћивати накнаду за прву продају бесплатних акција која се изврши до 31. децембра 2016. године, односно да Централни регистар не обрачунава и не наплаћује накнаду за салдирање прве продаје бесплатних акција која се изврши до 31. децембра 2016. године

Уз члан 17. Предлога закона

Наведеном одредбом мења се рок за корпоративизацију ЈП „Електропривреда Србије”, јер је првобитни рок истекао.

Уз члан 18. Предлога закона

Наведеном одредбом одређује се рок за доношење подзаконског акта којим се ближе уређује поступак и начин продаје удела и акција у акционарским друштвима чије акције нису укључене у трговање на регулисаном тржишту, односно мултилатералној трговачкој платформи у смислу закона којим се уређује тржиште капитала, у власништву Фонда, као и у власништву Фонда за развој Републике Србије и Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање када се продају заједно са акцијама односно уделима Фонда.

Уз члан 19. Предлога закона

Одредбом члана 19. прописује се да овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона нису потребна додатна средства из буџета Републике Србије.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Предлаже доношење овог закона по хитном поступку, у складу је са чланом 167. Пословника Народне скупштине („Службени гласник РС”, број 20/12 – пречишћен текст), како би се применом измењеног и допуњеног законског оквира ускладиле норме са новим Законом о приватизацији и омогућила потпуна примена.